
V Praze dne 27. 8. 2020

Oponentský posudek na dizertační práci Mgr. Lenky Quaiserové (Kašíkové) „Identifikace prognostických ukazatelů pro imunoterapii karcinomu ovaria“

Dizertační práce Mgr. Quaiserové je zcela věnována aktuální problematice prognostických imunologických znaků u karcinomů ovaria. Jejím základem jsou čtyři velmi kvalitní publikace, které spojují metodické přístupy a využití dostatečně velkých a definovaných kohort pacientů. Tyto publikace ještě doplňují metodická práce a přehledný článek, který však nebyl do dizertační práce vložen.

Součástí práce je teoretická část, která je logickým a dobře cíleným úvodem k experimentální části a jejím cílům. Kromě obecných přehledů o karcinomu ovaria a roli imunitního systému v rozvoji nádorového onemocnění je hlavní prostor věnován problematikám imunoterapie, hodnocení její účinnosti a současné situaci v identifikaci a hodnocení prognostických a prediktivní znaků pro imunoterapii karcinomu ovaria. V textu je zvýšená pozornost věnována otázkám řešeným v experimentální části (problematika kalretikulinu). Připomínku mám k termínu „Teorie protinádorového dohledu“ jako překladu „Cancer Immunoediting Theory“, který spíše odkazuje k původní teorii „Cancer Immunosurveillance“ Burneta a Thomase.

Experimentální část práce je tvořena příloženými pracemi, doplněnými Cílem, komentáři k jednotlivým pracím, kde je vždy uveden podíl Mgr. Quaiserové na jednotlivých studiích, a stručným Závěrem. Cíle práce jsou jasně formulovány a odpovídají jednotlivým publikacím. Navíc jsou vždy doplněny původní hypotézou. V závěru jsou výsledky jednotlivých prací stručně shrnuty. Mohly být ještě více diskutovány ve vzájemných souvislostech, také vzhledem k možnosti využití jednotlivých ukazatelů k predikci účinnosti imunoterapie.

Jednotlivé prezentované práce tvoří logický celek, navazují na sebe a jsou v nich používány stejné metodické přístupy. V první práci je prokázána korelace exprese kalretikulinu s vyšší infiltrací imunitních buněk a také lepší prognózou onemocnění. Zajímavý je fakt, že nebyla prokázána korelace mezi expresí kalretikulinu a aplikací chemoterapie, ale s markery buněčného stresu a odpovědi na poškození DNA ano. V další práci byly podrobně analyzovány populace tumor infiltrujících buněk

---

imunitního systému z hlediska jejich zastoupení i funkčnosti. Byla prokázána pozitivní korelace přítomnosti aktivovaných DC (DC-LAMP+) s Th1 odpovědí a pozitivní prognózou. Výsledky také ukazují na pozitivní roli tumor infiltrovaných CD20+ B lymfocytů, nicméně tento jev ještě není zcela jasný a měl by být předmětem dalšího studia.

Další dvě práce jsou věnovány analýzám mechanismů imunosuprese. V první z nich jsou analyzovány souvislosti mezi expresí vybraných inhibičních molekul, které mohou být terapeutickým cílem „checkpoint“ inhibitorů. Zde je velmi zajímavé zjištění, že exprese PD-1 a PD-L1 je spíše pozitivní prognostický znak asociovaný s aktivací infiltrujících lymfocytů. Naopak jako negativní znak byla identifikována exprese TIM-3, další molekuly, jejíž inhibice je nyní z terapeutického hlediska intenzivně studována. Poslední práce je věnována srovnání nádorového mikroprostředí u primárních a metastatických HGSC, ve které byly prokázány rozdíly mezi prognostickým významem některých ukazatelů, konkrétně stupně infiltrace možných efektorových buněk. Zde byla nalezena klíčová role M2 makrofágů.

Celkově lze říct, že v rámci předložené práce bylo velmi pečlivě a podrobně zmapováno nádorové mikroprostředí v různých stadiích karcinomu ovaria. Byly splněny cíle nalézt prognostické znaky i z hlediska možné imunoterapie. Byly také získány nové poznatky o roli jednotlivých populací buněk imunitního systému během vývoje karcinomu ovaria a jejich vzájemných interakcích. Kromě prokázání exprese kalretikulinu jako pozitivního prognostického znaku považuji za velmi důležité zjištění, že exprese PD-1 a PD-L1 je asociována s aktivací infiltrujících imunitních buněk, což by mohlo souviset s nízkou účinností anti-PD-1/PD-L1 terapie. Důležitým výsledkem je také objasnění role TIM-3 v daném typu nádorů.

Mgr. Quaiserová jednoznačně prokázala schopnost vědecké práce na špičkovém pracovišti a získat prioritní výsledky, které publikovala v časopisech s vysokým IF, u tří z nich je prvním autorem (celkový impakt článků, které jsou součástí disertační práce, je 38). Doporučuji proto, aby práce byla přijata jako podklad pro udělení titulu PhD.

Dotazy k diskusi:

1. Jaké jsou možné důvody, že exprese CRT nebyla asociována s aplikací cytotoxické chemoterapie a jsou k dispozici data, jestli je nějaká souvislost mezi hladinami CRT a účinností chemoterapie?

2. Je zvýšená infiltrace aktivovaných DC (DC-LAMP+) dáno spíše vyšším procentem aktivovaných buněk v rámci populace DC nebo celkově vyšší infiltrací DC (např. CD11c+) do nádoru?
3. Jsou nějaké informace o korelacích exprese PD-1/PD-L1 s úrovní Th1 odpovědi v mikroprostředí nádoru?
4. Izolace a následné analýzy tumor infiltrujících leukocytů jsou z technického hlediska poměrně náročné. Jakou máte zkušenost s průměrnou viabilitou izolovaných leukocytů?

RNDr. Milan Reiniš, CSc.

Oddělení imunologických a nádorových modelů
Ústav molekulární genetiky AV ČR, v.v.i.
Václavská 1083, 142 20 Praha 4
